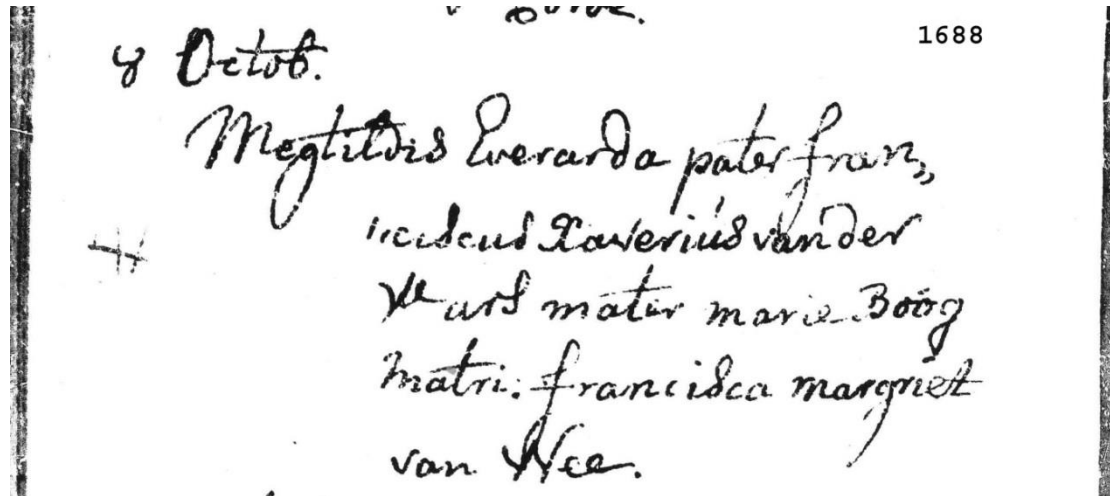


Mechteld Everarda van der Marssche

Franciscus Xaverius van der Marssche trouwt op 2 Februari 1688 voor Schepenen te Utrecht met Maria Boogh. Al hun kinderen zijn gedoopt in de 1. Statie van St. Maria de Mindere, de katholieke schuilkerk achter Clarenburg in Utrecht. Mechteld is hun eerste kind.



De complete lijst van dopen is

- 1688- 8 October **Megtildis Everarda** pater Franciscus Xaverius van der Mars mater Marie Boog matri: Francisca margriet van Wee
- 1690 - 17 Decemb. **Maria Daniela** pater Franciscus van der Mars mater Maria Boog matri: Francisca Margarita Weerd
- 1692 - 18 Decemb. **Jacobus Franciscus** pater Franciscus van der Marsche mater Maria Boogh matrina Margareta van der Marsche
- 1695 - 22 Maj **Franciska Margareta** filia Francisci ter Mast et Boog
- 1697 - 16 Julius **Joannis Franciscus** filius Francisci van der Mast et Maria Boogh
- 1701 - 3 April **Francisca Margaretha** filia Franciscus van der Mast et Maria Boogh
- 1703 - 24 Decemb. **Petronella** filia Francisci van der Mast et Maria Boogh
- 1707 - 23 Julius **Francisca Margareta** filia Francisci van der Mast et Maria Boogh

Franciscus Xaverius van der Marssche is de jongste zoon van Cornelis van der Marssche en Françoise Margarita van Weede. Grootvader Cornelis leeft niet meer in 1688, maar grootmoeder Françoise Margarita van Weede is getuige bij de dopen van de eerste drie kinderen, hoewel haar naam iedere keer anders gespeld wordt. Zij sterft in 1695, daarna wordt drie keer een kind naar haar genoemd. De eerste dochter is genoemd naar de moeder van Françoise, Mechteld van Amerongen, en haar tweede naam duidt misschien op de vader van Cornelis, Evert van der Marssche. In de naam van de tweede dochter vinden we de broer van Françoise, Daniel van Weede, terug. De namen van de twee zonen Jacob en Johan zijn moeilijker te verklaren, opvallend is dat geen van de kinderen naar de grootvader Cornelis wordt genoemd. Van Maria Boogh weten we niets!

In het jaar 1689 /1690 wordt Franciscus Saverius van der Marsche ingescheven als nieuwe burger van de stad Utrecht¹ en in 1707 werkt hij in de zijde industrie, zoals blijkt uit de volgende notariële akte opgesteld door Notaris C. Vonck²:

¹ Utrecht Nieuwe Burgers

« Op huijden den 29. April 1707 compareerden Francis van der Mast Mr. Zeijreijder ende Jacobus Lusingh meerderjarige Jongman borgers en Inwoonders deser Stadt ons Notaris en getuijgen bekend, de welke bij desen verclaeren voorde opregte waerheijt ten versoecke van Nicolaes Bartool ook Jongman en binnen dese Stadt woonagtigh, also den eersten attestant gesien te hebben alswanneer hij op voorleden maandag, geweest sijnde den 25. deses, des avonts omtrent halffacht ueren comende gaen vant Loevenhout na de Rodebrugge ende gecomen sijnde omtrent de huijsinge van M. Deurgoet dat den Requirant aldaer stont hebbende een pijp tabacq in sijn mond die hij met sijn regter hand was vasthoudende , sonder gesien te hebben dat deselven een mes hadde, sijnde vergeselschap met den tweede comparant en desen enden tweede comparant als dat hij op den selven tijt en plaetse heeft staen praeten met den Requirant die geen mes in sijn hand hadde, alswanneer dan op Bernardus Borger is comen gaen vant voors. Loevenhout hebbende een Snede in sijn aengesigt, waervan hij seer bloeide, enkeer ook affwies, alles het welke waeragtig en der waerheijt conform sijnde presenteren sij comparanten dese ten allen tijden des versogt sijnde met eede gestant te doen, Consenteren en versoeckende Comparanten hier van Acte, die is dese, gedaen en gepasseert binnen Utrecht ter presentie van Jacobus van Scherpenseell Clercq mijns Notaris, ende Otto van Rhoon borgers en Inwoonders alhier, als versogte gelooffweerdige getuijgen »

In een akte³ uit het jaar 1712, opgemaakt in Wijhe, net ten noorden van Olst aan de rechter oever van de IJssel, maakt Bitter van der Marssche, de oudere broer van Franciscus het recht van collatie over de Godskameren in het Paayenborchsteegje in Utrecht over aan zijn jongere broer. Bitter bewoonde in Wijhe een landgoed.

« Ik Johan Hermen van Hemert toe den Krittenbergh in dese tijt Rigter toe Wijhe doe Cont en Certificere mitsdesen dat voor mij en mijne naebenoemde Ceurnoten persoonlijk in den Gerigte Erschenen is Jonker Bitter van der Marsche en bekende gegeven te hebben gelijk geeft mits desen sijn Broeder Jonker Franciscus van der Marsche desselfs Huisvrouw en haar beider Erfgenamen desselfs portie van de geregtigheid en eigendom met alle den aenkleve van dien als hij Comparant is hebbende aan de tien Godskameren staande tot Utrecht in het Paassteegjen al het welke hij Comparant gemelte Sijnen Broeder desselfs Huisvrouw en Erfgenamen mits desen is cederende en overdragende doende daarvan ten eeuwigen en Erflijfrent profijte van deselven volkomen afstant. En is vervolgens mede in den Gerigte Erschenen de gemelte Jonker Francis van der Marsche en heeft dese gifte en overdragt geaccepteert bedankend daarvoor Sijnen gemelte Broeder. Sonder argelist dat dit aldus geschiede waeren met mij Rigter voorn. hier aan en over als Ceurnoten Jan Willemsen Kroneman en Gerrit Lucassen in kennisse der Waarheit hebbe Ik Rigter voorn. desen nevens den Eersten Comparant getekent en met mijn Cachet en dat van denselven gesegelt actum Wijhe den 1. Decemb. 1700 en twaalf »

Franciscus van der Marssche heeft alleen het recht van collatie, d.w.z. hij kan mede bepalen wie er in sommige van die huisjes in het Paayenborchsteegje, die voor de armen bedoeld waren, mochten wonen. Het is echter duidelijk dat hij er zelf al voor 1712 is gaan wonen met zijn gezin, want als zijn twee oudste dochters trouwen, wonen zij beiden in dit steegje. Op 28 September 1709 trouwt „megtelt vander mast J:D: int Paijesteegje“ met Herman Cramer soldaat, en een half jaar later op 15 Maart 1710 trouwt „Maria Termast J.D. int payenborgsteechje“ met Hans Wolff, ook soldaat. Ongetwijfeld zijn dit de twee zusters Mechteld en Maria van der Marssche, geboren in 1688 en 1690, ook al wordt hun achternaam verhaspeld. Twee jaar later, op 12 Maart 1712, trouwt „Maria vander Mast weduwe van Hans Wolff woont int pasteegje“ met Johan Michael Paet, ook weer soldaat. **Vijf jaar later sterft Maria in het Paayenborgsteegje:** « Overl. 12 Mei 1717, aangeg. 24 Mei:

² Utrecht Notariele akten U128a3-82 d.d. 29.04.1707

³ RA Schoutambt Wijhe d.d. 01.12.1712 (OHC toeg.82, Inv.9)

Maria ter Mast, huisvrouw van Michiel Paet, in 't Paijenborchsteegje omtrent de Oude Gracht, laat na man en onmondige kinderen ».

den 13^{ten} Sept^{em}ber 1700
Herman Cramer J. m. Soldaat onder het
Regiment van Colloel Keppel for onder
de Compagnie van Capitaen Kijmwegen
met megetelt vander mast J. D. int
Paayenborgsteegje
grat u.

Mechteld heeft een zoontje Christiaan van Herman Cramer, dat echter in April 1711 sterft en op het Geerte Kerkhof begraven wordt. Dan horen we lange tijd niets meer van haar, maar in 1718 komt ze weer in beeld, maar nu als de vrouw van Jan Koperwijk, timmerman, en met hem heeft zij acht kinderen, allen gedoopt in de Lutherse Kerk in de Hamburgerstraat, in de jaren 1718 tot 1734, maar de geboorte locatie wordt nooit genoemd. De complete lijst van dopen, vader Johannes Koperwijk en moeder Machteld van der Mast, is

- 1718 – 13 November Johanna getuige Jannetje van de Mast
- 1720 – 12 Juni Cornelia getuige Jannigje van der Berg
- 1722 - 12 Januari Johannes getuige Catharina Meyer
- 1723 – 5 September Johanna getuige Trijntje Meyer
- 1725 – 11 Juli Johannes getuige Jannetje van de Mast
- 1728 – 17 Maart Jacobus getuige Geertruyd Langenbarent
- 1730 – 20 September Francoisje getuige Francois van der Mast het kind is in huis gedoopt en de daags daarop overleden
- 1734 – 8 September Maria getuige Jannetje van Os

Wie de getuigen zijn is niet bekend, vooral Jannigje van der Mast is een raadsel en grootvader Francois van der Marsche sterft al in Juli 1730 en kan dus niet de getuige zijn op 20 September van dat jaar. De eerste drie kinderen zijn al voor 1723 gestorven en voor zover bekend worden slechts drie van de acht kinderen volwassen:

Johanna Koperwijk - gedoopt 05.09.1723 – trouwt 3 Juli 1746 met Albert Haak, en wordt in 1771 in een akte genoemd betreffende het Paayenborgsteegje. Twee van hun zonen, Jan Willem en Hendrik Haak wonen later in het Paayenborgsteegje.
Jacobus Koperwijk – gedoopt 17.03.1728 – trouwt op 4 Januari 1756 met Anthonia van Rijswijk en uit de akten blijkt dat hij tussen 1747 en 1771 in het Paayenborchsteegje woont.
Maria Koperwijk – gedoopt 08.09.1734 – trouwt op 11 December 1759 met Pieter de Weert en krijgt in 1758 een van de huisjes in het Paayenborchsteegje door haar moeder toegewezen. Zij sterft in 1778.

De jongere broer van Mechteld, Jacob van der Marsch, geboren in 1692, trouwt op 9 October 1717 in de Augustijner Statie in de Herenstraat te Utrecht, ook een katholieke schuilkerk, met Margareta Welckhuijsen en al hun negen kinderen worden in deze statie gedoopt, het eerste op 18 Augustus

1718 en het laatste in 1740. Jacob wordt verschillende keren genoemd als een van de collatoren van de Godskameren in het Paayenborgsteegje. Vier van hun kinderen zijn volwassen geworden (hun achternaam wordt meestal gespeld van der Mast):

Hendrika van der Marsch – gedoopt 25.10.1719 – trouwt op 10 Januari 1745 met Willem van der Bergh. Dit echtpaar wordt nooit genoemd in verband met het Paayenborchsteegje.

Cornelia van der Marsch – gedoopt 10.04.1727 – trouwt met Jacob Coppendrajer en dit echtpaar wordt genoemd in de notaris akten in verband met de koop en verkoop van panden op de Vismarkt in Utrecht. In 1771 wijst haar moeder, Margarita Welkhuisen, haar een van de Godskameren in het Paayenborchsteegje toe.

Jacobus van der Marsch – gedoopt 05.04.1732 – trouwt met Maria Oostveen op 22 Mei 1756. Zij hebben een zoon, ook weer Jacobus van der Marsch genoemd en gedoopt op 13 Februari 1757, die ook een van de Godskameren toegewezen krijgt in 1771 door zijn grootmoeder Margarita van Welkhuisen. Deze kleinzoon woont in 1813 op de Vismarkt en sterft op 13 Mei 1829. Hij was waarschijnlijk de laatste afstammeling in de mannelijke lijn van Franciscus van der Marssche.

Johanna van der Marsch – gedoopt 02.08.1737 – niet getrouwd, maar een onecht kind van haar, ook Johanna genaamd is gestorven in het Paayenborgsteegje en begraven op 20 Maart 1777 op het Nicolaas kerkhof, nalatende haar moeder.

De twee jongste zusters van Mechteld, Petronella en Francoise Margarita, geboren in 1703 en 1707, zijn ook volwassen geworden en hebben beiden in het Paayenborgsteegje gewoont.

Petronella van der Marsch, geboren in 1703, trouwt op 9 October 1725 in de Catharijnekerk: « Hendrik Hellemons, J.M. Soldaat in 't Regiment van den Hr. Colonel van Amerongen, met Pieterella Ter Mast, J.D. op de Lange Nieuwstraat in 't Paagsteegje - get. de moeder des Bruigoms en de vader van de Bruid / de bruid Rooms zijnde beloofde in de gereformeerde KK te gaan». Vier kinderen van dit echtpaar worden geboren in het Paayenborchsteegje en gedoopt in diverse gereformeerde kerken in Utrecht: in 1726 Johanna, 1728 Henrika, 1730 Fransois en 1732 Carel. Alleen van Henrika weten we wat meer

Henrika Hellemont – gedoopt 25.11.1728 in de Domkerk, geboren in het Paayenborchsteegje – trouwt Theodorus Gijbels in Rhenen op 15 November 1752

Petronella sterft echter al in 1734 : « Nikolaaskerk 8 Febr. Petronella van de Mast, hujsvrouw van Hendrik Hellemont, laat na twee kinderen, in 't Paijenburgsteegje »

Haar echtgenoot benoemt zijn zwager Jan Koperwijk, de echtgenoot van Petronella's zuster Mechteld, als medevoogd over de nagelaten kinderen⁴: « Hendrik Hellemont wed: van Petronella van de Mast in 't Paijenburgh Steegje --- 21/5/34 Is gecomp: en heeft verklaert tot voogd te stellen Jan Coperwijk, die mede comp: verklaerde den voogdijschap te accepteren en aan te nemen ».

Francoise Margareta (Joosje) van der Marsch, geboren 1707, die naar haargrootmoeder genoemd was, trouwt in 1730 met Berend Hofman, maar dat weten we alleen door een attestatie afgegeven door de Hervormde Gemeente te Utrecht voor het huwelijk dat plaats had in 's Hertogenbos. Haar moeder Maria Boogh schenkt haar een van de huisjes in het Paayenborchsteegje in December 1733 en daar worden al hun kinderen geboren tussen de jaren 1734 en 1746. Van drie kinderen weten wat meer:

Franciscus Hofman - geboren in het Paayenborchsteegje en gedoopt 01.09.1737 in de Catharijnekerk - trouwt op 26 December 1763 met Gerarda de Kruijff en zij hebben

⁴ Utrecht Comparanten Momboirkamer

meerdere kinderen, waaronder een zoon ook Franciscus Hofman genaamd, geboren omstreeks 1772, die in 1819 nog steeds in het Paayenborchsteegje woont. Hun laatste kind Hendrika Hofman is in het Paayenborchsteegje geboren op 16 Augustus 1778. Vijf van hun kinderen zijn getrouwd. Vader Franciscus sterft op 27 Augustus 1813.

Francoise Margaritha Hofman - geboren in het Paayenborchsteegje en gedoopt 28.02.1740 in de Domkerk – is niet getrouwd maar heeft een buitenechtelijk kind genaamd Pieterella Hofman geboren op 6 Januari 1772 in het Paayenborchsteegje.

Maria Hofman – dochter van Berend Hofman en Francoise Margarita van der Marsch sterft, 85 jaar oud, op 27 Januari 1829 . Ze moet dus omstreeks 1743 geboren zijn. Zij was getrouwd met Jan van Hees.

Franciscus van der Marssche, de grootvader van al deze kinderen sterft in 1730 «Nic. Kerk 12 Julij (1730) Frans van de Mast, laet na sijn vrouw en mundige kind: in 't Paijenburghsteeghje, begr. Gratis». Het is duidelijk dat dit steegje ook van groot belang is in het leven van zijn kinderen en kleinkinderen en ze komen dan ook regelmatig voor in akten betreffende de Godskameren in dit steegje.

Op 5 October 1733 verschijnen Maria Boogh, weduwe van Franciscus van der Marsche, haar zoon Jacob en andere comparanten als collatoren van de Godskameren van de Fundatie van Francois van Sneek in het Paayenborchsteegje voor notaris Johannes Hubertus van Lathum⁵:

« Op huijden den 5en Octobris des Jaers XVII^c drie en dertig compareerden voor mij ondergest.

Johannes Hubertus van Lathum Notaris 's Hoofs van Utrecht:

de Hoog Welgeb. Vrouwe Johanna Megteld Soudelbalch, Weduwe van de Heer Petrus Philippus van Blockland, demede Hoog Welgeb. Heerene Philibert Bilisair de Clerque de Wiese, Theodorus Xaverius van Scheltinga, Heere van Sandeling, Pieter Schadee, Jan Schadee, mitsgaders Maria Boog Wed.

Francis van der Marssche en Jacobus van der Marssche, alle mij Notaris bekend, in qualite als Collatores der Godskameren staande binnen deeze stad Utrecht in 't Paeijsteegje, door de Heer Borgemeester Francois van Sneek gestigt, ende verklaarden zij Comparanten in dien qte. mits dezen te constitueeren en magtig te maken onwederroepelijk Barend Kreijlkamp Borger en Kruijdenier binnen deeze stad specialijk omme uijt haar Wel Ed. namen ende van harent wegen in voorgemelte qte. eerstelijk over en na zig te nemen van Juffr. Cornelia Barbara van den Pijl, wed. van den Notaris Johan Andreas Becker die in zijn leven geweest is Administrateur der voornde. Kameren; zodanige penningen, acquiten, documenten en papieren en alle tot de meergemelte Kameren behoren en onder haar E. alsnog berustende zijn; specialijk mede d'Obligatie van vier duisent twee hondert gl. Capt. ten laste dezer Provintie daarvoor valide quitantie en recipis te passeren . En voorts omme voortaan deselven Kameren te regeeren en administreren; de renten der Obligatie of andere Effecten en inkomsten van tijd tot tijd 't ontfangen en daarvoor mede te quiteren, de reparatien te versorgen dezelve met en benefens de ongelden en verdere lasten daar jaarlijx uijtgaande te betalen. En voorts generalijk dienaangaande alles meer te doen en verrigten wat nodig wezen of requireren sal ende Comparanten present zijnde zouden kunnen of mogen doen: Belovende 't verrigte alsints van volle waarde te zullen houden mits de Geconstitueerde gehouden blijft tot vermaninge te doen behoorlijke reekeninge bewijs en reliqus van zijne administratie: #

Versoekende de resp. Comparanten hiervan deze acte die aldus passerde binnen Utrecht ter presentie van Engelbartus van Oosenwinkel en Johannes Stevens als getuijgen.

Compareerde mede ter zelve tijd den voorn. Barend Kreijlkamp ende verklaarde den voorgemelte lastgeving en administratie in voegen gemelt 't accepteren en aan te nemen »

Hier blijkt dus dat de tien Godskameren in het Paayenborchsteegje inderdaad een fundatie waren van burgemeester Francois van Sneek en uit de obligatie van 4200 gulden ten laste van de Provincie

⁵ Utrecht Notariele akten U180a2-177 d.d. 05.10.1733

Utrecht moesten deze armenhuisjes onderhouden worden. Maria Boogh was slechts een van de collatoren, allen nazaten van Francois van Sneek, die bestemden wie er kwam te wonen, en dit recht van collatie werd vererfd op de nakomelingen van de stichter. Maar Maria Boogh en haar kinderen waren wel de enige nazaten die er ook zelf in woonden. Deze akte was opgesteld omdat er een nieuwe administrateur voor de fundatie werd aangesteld, de kruidenier Barend Kreijlkamp, die zelf niet tot de nakomelingen behoorde.

Op 12 December 1733 verschijnt Maria Boogh nog eens voor dezelfde notaris⁶, maar nu alleen en nu wordt ook de akte uit Olst van 1712 genoemd, die we boven al gezien hebben.

« Op huijden den 12en Decembris des Jaeres XVII^c drie en dertig, compareerde voor mij onderget. Johannes Hubertus van Lathum, Notaris 's Hoofs van Utrecht ec.

Maria Boogh, Weduwe en Boedelharster van Francis van der Marssche, welcken Francis van der Marssche benevens de Comparante het regt van Collatie tot de nabeschreven Kameren bekomen hebben van Jonker Bitter van der Marssche voor zoo veel desselfs aan part daar inne was betreffende, vermogens acte van cessie den 1. December 1712 voor Rigter indentijdt van Wijhe gepasseert, ende mitsdien zoo uijt dien hoofde als in priv. voor een derde begeving hebbende van de Godskameren door de Heer Borgermeester Francois van Sneek gefundeert, staende binnen deeze Stad Utrecht in 't Paijsteegje, te kennen gevende zij Comparant dat naardien zij bij hare Dogter Petronella van der Marssche was gaan inwoonen een der voorgemelte Kameren bij haer tot nog toe gebruikt was komen te vacceeren ende de begeving van dien alsnu op haar tour opengevallen. Waaromme zij mits dezen verklaerde voor zoo veel haar aangaat 't regt van inwoning tot de voorgemelte Kamere No.2 onwederroepelijk te confereren ende te schenken aan Bernardus Hofman ende Francoise Margreta van den Marssche Egtelieden omme te jorisseren hun leven langh gedurende, en dat op alsulke voorregten en privilegien als daartoe van ouds gespecteert en behoort hebben.

Consenterende hier van deze acte die aldus passeerde ten Huijse van de voorst. Petronella van der Marssche ter presentie van Hendrik van Osch en Martinus Hoen - als versogte getuijgen »

Vijf jaar later sterft Maria Boogh in een van deze huisjes « Aangebragt den 27 Majj 1738.---- Begraven Majj 13 Maria Boogh wed: van Frans Van De Mast, in't Paijenburghsteegje, laet na mondige kinderen --- beg: gratis ». En op 9 November 1739 sterft ook Jan Koperwijk, de echtgenoot van Mechtld van der Marssche.

1733
4. 40. Huijden den 12en Decembris des Jaeres XVII^c drie en dertig, compareerde voor mij onderget. Johannes Hubertus van Lathum, Notaris 's Hoofs van Utrecht ec. Maria Boogh, Weduwe en Boedelharster van Francis van der Marssche, welcken Francis van der Marssche benevens de Comparante het regt van Collatie tot de nabeschreven Kameren bekomen hebben van Jonker Bitter van der Marssche voor zoo veel desselfs aan part daar inne was betreffende, vermogens acte van cessie den 1. December 1712 voor Rigter indentijdt van Wijhe gepasseert, ende mitsdien zoo uijt dien hoofde als in priv. voor een derde begeving hebbende van de Godskameren door de Heer Borgermeester Francois van Sneek gefundeert, staende binnen deeze Stad Utrecht in 't Paijsteegje, te kennen gevende zij Comparant dat naardien zij bij hare Dogter Petronella van der Marssche was gaan inwoonen een der voorgemelte Kameren bij haer tot nog toe gebruikt was komen te vacceeren ende de begeving van dien alsnu op haar tour opengevallen. Waaromme zij mits dezen verklaerde voor zoo veel haar aangaat 't regt van inwoning tot de voorgemelte Kamere No.2 onwederroepelijk te confereren ende te schenken aan Bernardus Hofman ende Francoise Margreta van den Marssche Egtelieden omme te jorisseren hun leven langh gedurende, en dat op alsulke voorregten en privilegien als daartoe van ouds gespecteert en behoort hebben. Consenterende hier van deze acte die aldus passeerde ten Huijse van de voorst. Petronella van der Marssche ter presentie van Hendrik van Osch en Martinus Hoen - als versogte getuijgen »

⁶ Utrecht Notariele akten U180a2-197 d.d. 12.12.1733

« De Wed: Van Jan Koperwijk in 't Paaijenburghsteegje ---
4/1/40 Is gecomp: Mechteld Van Der Mast de wed; en heeft verclaerd tot meede Voogd te
attumeeren Hendrik Helmond haer susters man die meede comparerende veclaerde de voogdije te
accepteren en aen te neemen » Hendrik Helmond is de weduwnaar van haar zuster Petronella, die
net als zichzelf in het Paayenborchsteegje woont.

In het jaar 1747 treedt Mechteld voor het eerst op als collatrice van de godskameren in het
Paaijenburgsteegje⁷ om een van de kameren aan haar zoon Jacob toe te wijzen:

« Op huijden den 19. Maij 1747 compareerde voor mij Mr. Antoni van Goudoever, openbaar Notaris,
etc. Megtelt van de Marssche, weduwe van Jan Coperwijk, woonende alhier, mij Notaris bekend,
dewelke verklaarde dat bereidts eenige tijd geleden aan haar tour beurt om te vergeven vevallen
was een der tien godts cameren, staande binnen deese stad int Paaijenburgs oft Paast steegje, uijt
de familie haarer voorouders herkoomende, en dat wel Nommer ses, dat sij Compt. daar over als nu
disponerende verklaarde hetselve te confereren en daar mede te begunstigen haar soon Jacobus
Coperwijk, mitsgaders, die sijne Huijsvrouw, dewelke hij op sijn overlijden als weduwe nalaten sal,
omme sijn en haar leven lang gedurende dit huijsje voor niets te bewoonen, mits dat sijlieden het
selve ordentelijk gebruiken, en hun verder in alles reguleren na de wetten en stipulationen die bij de
fundatiebrieven vermeld mogten staan, ende opdat ten alle tijden hier van sal kunnen blijken
versogte de compte. dat daar van gemaakt werde acte in forma, dewelke is deese aldus gedaan
ende gepasseert binnen Utrecht voornt. ter presentie van den Heer student Christiaan Lentfrink en
Claas van Cooten als getuijgen hier toe versogt »

In 1753 verkopen de drie nog overgebleven kinderen van Franciscus van der Marsche samen met
twee andere nakomelingen van Francois van Sneek een woning aan de zuidzijde van het
Paaijenborchsteegje aan Cypriaan Berger, schepen van Utrecht⁸. De Fundatie van Sneek wordt hier
niet genoemd, en de Godscameren worden in vroegere documenten altijd gelocaliceerd aan de
noordzijde van het steegje. Het is dus niet duidelijk of deze woning ook tot de Fundatie behoorde.

« Compareerde voor mij Hendrik van Damme Notaris, etc.
Jacobus van der Marsche, Mechteld Everarda van der Marsche, weduwe van Jan Koperwijk,
Francoise Margrita van der Marsche, weduwe van Berend Hofman, Jonker Jan Diderik van Bloklandt,
Ritmeester ten dienste deses Landes, Item de Heer Joan Schade en Bernard Kreijlkamp in Qualiteit
als Rentmr. van den boedel van wijlen de Heer van Soestbergen dewelke verclaarden verkoft te
hebben aan ende ten behoeve van den Wel Ed. gestrenghe Heer Mr. Cypriaan Berger, Raad in de
Vroedschap en Scepen der stad Utrecht, die alhier mede compareerde en ook in Koope bekende
aantemenen bij desen Sekere Kamer of woning staande ende gelegen aan de zijdzijde van het
Paijenburgsteegje daar Noordwaarts het gemelde steegje, ten Oosten de Roomsche armen Kamer,
ten Zuiden en ten Westen de Heere Koper naast gelegen zijn -----etc----- »

Mechteld krijgt ruzie met haar zoon Jacob of met zijn vrouw want op 17 Augustus 1758⁹ verschijnt
Mechteld nog eens voor Notaris Goudoever om de akte van 1747 te herroepen en hetzelfde huisje
nummer 6 toe te wijzen aan haar dochter Maria Koperwijk. Maar dat is nog niet het einde van het
verhaal want op 22 Januari 1763¹⁰, weer voor Notaris Goudoever, belooft ze het eerstvolgende
huisje dat weer vrij zou komen weer aan haar zoon Jacob, maar niet zijn vrouw!

⁷ Utrecht Notariele akte U191a1-175 d.d. 19.05.1747

⁸ Utrecht Notariele akte U184a19-175 d.d. 20.07.1753

⁹ Utrecht Notariele akte U191a2-113 d.d. 17.08.1758

¹⁰ Utrecht Notariele akte U191a2-214 d.d. 22.01.1763

De laatste keer dat een collator die niet van Francois van der Marssche afstamt nog van zich laat horen is in 1763 in een akte opgemaakt door Notaris Gerard Jan van Spall¹¹

« De Hoogwelgeb: Heer Johan Diderik van Blokland, Heer van Dy Naams Horsth, Ritmeester ten dienste dezen Lande, voor sijn portie, als een mede descendent, en collaterale afkomeling van den Heer Borgemeester Francois van Sneek, in qualite als mede collator der Godscameren staande binnen dese stad Utrecht, in `t Paaijen Burger Sreegje door gem : Heer Borgemeester van Sneek gesticht. Ende verklaerden hij comparant in die qualite mits desen te constitueren, en volmagtig te maken den Heeren Mr Antoni van den Doorslag Advt. Voor den Hove van Utrecht specialijck omme mede uyt sijnen naam, ende van sijnentwegen in voorgem : qualiteit de voorsz Godscameren te regeeren en administreren / Soe er eenige van deselve verhuurt mogten worden de Huure daar van te ontfangen, de jaarlijxe Renten van de obligatie van F4200-0- tot de godscameren behorende jaarlijx te ontfangen, de nodige Reparatie te laten doen, deselve met en benevens d` ongelden en andere lasten daar jaarlijx uijtgaande te betalen, welke reparatie in het vervolg jaarlijx niet hoger sal mogen lopen dan de Renten van de voorsz obligatie jaarlijx bedraag, en voorts generaalijk dienaangaand alles meer te doen en verrichten, wat nodig weesen en gerequireert sal worden, en den Comparant selfs present sijnde, soude konnen, of mogen doen. Ratificerende ook het Verrigte voor dato deses van den geconstitueerden gedaan / Soo nopens de overneeminge van de papieren der gem. Godscameren en van de voorsz obligatie sonder papieren in den Boedel van den geweesene administrateur Kreijlkamp bevonden, als nopens de betaalde Reekeningen, en Belovende hetgeenen den geconstitueerden uyt kragte deses nog sal komen te doen en verrichten, voor goed, vast en van waarde te sullen houden onder verbond en submissie als na rechten, mits den geconstitueerden gehouden blijft van dese sijne administratie te doen behoorlijk Reekening, bewijs, en Reliquia, versoekende hier van acte die is dese. Aldus gepassert binnen Utrecht ten comptoire mijns Nots, ter presentie van Mattheus van Spall en Justus den Waal als getuygens hier toe verzogt opden 6^e Julij 1763 »

Maar dit is de laatste poging van een nazaat van Johanna van Sneeck om het beheer van de Fundatie van Sneeck weer op het goede spoor te brengen. Daarna zien we alleen nog nakomelingen van Francois van der Marssche als collatoren optreden en het schijnt dat zij de Godskameren meer en meer als hun eigen bezit zijn gaan beschouwen.

Op 15 October 1771 verschijnt **Mechteld van der Marsch**, weduwe van **Jan Cooperwijck**, voor Notaris Willem Dop¹² te Utrecht en verklaart het volgende:

« Mechteld van der Marsch Weduwe van Jan Cooperwijck woonende alhier, mij Notaris bekent, te kennen gevende dat zij bij zeker Acte den 22! January 1763 voor den Notaris Mr. Anthony van Goudoever en zekere getuygen binnen de Stad gepasseerd, op haar zoon Jacobus Cooperwijck, gesteld en geconfereerd hadde, zekere Camer staande aan de Noordzijde van het Paaijenborgh off Paaijsteegje binnen dese Stad, het tweede van de Oudegragt vant selve steegje inkomende off wel de eerste woning die van de tien Godscameren stont open te vallen, en dat volgens het recht haar conform de fundatiebrieven betuygen te competeeren, als zijnde alle herkomstig uyt de familie van haar voorouders, dan dat zij sedert dinstijt haar gemelde zoon Jacobus Cooperwijck haar Comparante zeer mishandelt en hoog strafbaar bejegend hadde, in dier voege dat hij niet waardig is eenige gunst offte liefde langer van haar te genieten, alwaaromme zij bij dese verklaarde met rijpe raad en bedaard overleg deselve acte van den 22 January 1763 bij dese wel expresselijk te

¹¹ Utrecht Notariele akte U196a015-29 d.d. 06.07.1763

¹² Utrecht Notariele Akte U225a004 nr.24, d.d. 15-10-1771

herroepen en te vernietigen zodanig alsoff deselve bij haar nooyt verleden offte gepasseerd was geweest, en om nu volgens haar tour op nieuw te disponeeren en daar van een recht gebruyk te maken zoo als zij doet bij desen / Verklaarde zij Comparante integendeel het selve Huijsje offte Camertje te confereren en daar meede te begunstigen haar schoonzoon en dogter Albertus Haak en Johanna Cooperwijck echtelieden, offte wel die man die haar dogter als weduwnaar nalaten sal en dat om haar en zijn leven lang gedurende het voorschrevene tweede huijsje off Camertje van de oudegragt aff inkomende voor niets te bewoonen na haarlieden welgevallen. Mits dat zij het selve ordentlich moeten gebruyken ende haar verder in ende omtrent te reguleren, en te gedragen naar de regelementen en stipulaties als bij de fundatiebrieven vermeld mogten staan, en opdat van dese herroepingen en op nieuws gedaane dispositie ten allen tijden sal komen blijken, versogte de Comparante dat daar van gemaakt werde acte informa die dese is / Aldus gedaan en gepasseerd binnen Utrecht ter presentie van Jeremias Dijkman en Hendrik van Stekelenberg als getuygen »

Kort daarna, op 13 December 1771, verschijnt haar schoonzuster Margarita van Welkhuisen, weduwe van Jacobus van der Marsch, voor de zelfde notaris en geeft aan haar dochter Cornelia van der Marssche samen met haar echtgenoot Jacob Coppendrajer het recht om een van de Godskameren in het Paayenborchsteegje te gratis te bewonen. En de volgende dag verschijnt zij nog eens voor de zelfde notaris en beschikt over een tweede huije in dat steegje dat zij nu aan haar kleinzoon Jacob van der Marsche schenkt.

Mechteld van der Marssche is in het Paayenborchsteegje gestorven in Juli 1773, zij was toen dus 84 jaar oud: « Begraven Nicolaikerck 16 Julij 1773 Mechteld van de Mast, weduwe van Jan Koperwijk, laat na mondige kinderen, in 't Paijenburgsteegje »

Naschrift:

Jan Willem Haak, Franciscus Hofman en Pieternel Hofman verkopen in 1819 tien huisjes aan de Noordzijde van het Paayenborchsteegje, zes aan de firma Schuurman, eigenaar van de brouwerij den Aker aan de zuidzijde van het steegje en vier aan zich zelf. Jan Willem Haak is een kleinzoon van Mechteld van der Marssche en Franciscus en Pieternel Hofman zijn allebei kleinkinderen van haar zuster Françoise Margarita. De rechten op deze huisjes hebben zij via hun grootmoeders verkregen van hun overgrootvader Franciscus Xaverius van der Marssche, andere achterkleinkinderen zijn niet meer in beeld. Deze verkoop was dus onrechtmatig, want in feite waren de verkopers slechts enige van de collatoren en in ieder geval geen eigenaars van de huisjes. Toch is deze verkoop nooit ongedaan gemaakt, ook niet toen deze zaak in de Gemeenteraad van Utrecht besproken werd. Moeilijkheden traden pas op toen dezelfde personen probeerden ook de obligatie te verkopen die bij de Godskameren hoorde. Deze obligatie die ondertussen al tot f1500.- was geschronken was ondertussen bij de Staatsschuld terecht gekomen, op naam van de Fundatie van Sneek, en de verkopers konden natuurlijk niet aantonen dat ze daar de eigenaars van waren want dat was een liefdadige instelling. Deze zaak is toen meer dan tachtig jaren blijven liggen bij de diverse instanties en in 1894 werd er een uitgebreid rapport over geschreven.

Franz Salzborn November 2015